

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

V. ÅRG.

STOCKHOLM, 15 JUNI 1916.

N:r 12.

De som sitta vid vägkanten och bida . . .

Ett surrande i rymden. Ett aeroplan susar förbi över ditt huvud. I nästa ögonblick är det en prick borta vid horisonten. Borta. — I kapp med molnen, i kapp med vinden. — En bild av utvecklingen i våra dagar. Hur hastigt gå ej de stora händelserna fram! Ett moln synes på Europas horisont, ett par dagar, och en hel världsdal står i lågor, en kort tid ännu, och millioner människor ligga nedmejade, länder skövlade. Alla våldets, brutalitetens och självskhetens makter lösa med luft och hav och alla naturens förstörande krafter som tjänare och slavar. Men bär utvecklingen endast våld och ondska på sina susande vingar? Man är frestad att svara ja, när man ser hur stora dessa makters verkningar äro, både dess manifestationer utåt och dess reflexer inom länderna.

Vi fråga: Var äro de goda, uppbyggande krafterna? Var fara de fram, med hastigheten av en virvelvind och styrkan av en naturmakt? Däraktig fråga! Solstrålarna, som smälta vinterns is och snö, det ljumma vårregnet, som tränger ned i jorden och matar växternas rötter, öppnar hårda, förtorkade frön, så att de första vårplantorna skjuta upp ur jorden, där har du några av de revolutionerande goda krafterna i naturen. Och du har sett den revolutionen så många gånger, sett hur snabbt och kraftigt den verkar, att du ej reflekterar däröver. Och med övriga, uppbyggande krafter är det på samma sätt, deras lagbundna regelrätta arbete går ditt spanande öga förbi, just därför att det spanar efter sprakande solar och gnistrande stjärnor, efter det som lyser, bländar och förvirrar.

Men spänn ditt öra och träna ditt öga! Vad hör du, och vad ser du? Du hör ett rop i tiden av tusende röster och väl tusende röster därtill, ropet skall stegras till ett tordön, som överröstar stridens åskor och formas till de ord, som en gång genljödo i Betlehems nejder: "Frid på jorden, människorna en god vilja!"

Till rösträttens seger.

*O, morgondag, o, fullkomningens dag,
vad stumma i själen vi byggt
och bidat skall komma i segerns stund
som buret av örvingars flykt.*

*O, morgondag, o, du kvinnornas dag,
hur spejande över vår söm
vi suttit och sett i framtiden in
under tusende år av dröm.*

*O, morgondag, du våra segrars dag,
de tusen förstummade år
av kvinnore falla från livets träd
likt blommor, där fram du går!*

Jane Gerndt-Claine.

Och du ser skaror av män, som tåga fram. Ingenting krigiskt i deras uppsyn, ingen ståt och parad, arbetaren i sin arbetsrock, affärsmannen i sin kontorsdräkt, de lägga ett papper i en urna. Det är massans sätt att verka för sina samhällseliga ideal, den frie svenske mannens sätt att timra upp ett starkt och lyckligt Sverige. Vägen förbi valurnan för ej så snabbt fram till målet, som det framsusande aeroplanet, men den bär dock fram.

"Men var äro kvinnorna", frågar du, "ligger icke Sveriges väl och framtid dem om hjärtat?" Jo visst, de se männens frammarsch, och deras hjärtan och tankar följa dem. Men själva sitta de vid vägkanten och bida. Deras händer och fötter äro bundna, och de vänta på befrielsen. Underliga tid, som löser naturens bundna krafter och använder dem i förstörelsens tjänst, men lämnar kvinnorna, människosläktets mödrar, bundna och ofria.

På snabba vingar flyger utvecklingen fram, men vi sitta vid vägkanten och bida . . .

Elin Wahlquist.

Landsbygdens kvinnor och rösträtten.

De som arbeta för medborgarrätt åt kvinnorna tänka ofta över det faktum, att det nte på landsbygden, trots all agitation, trots allt som skrives och talas i saken, dock alltiämt finnes så mycken orörd eller hårdarbetad mark. Detta kan ej ensamt bero på svåråtkomligheten och de mångenstädes dåliga kommunikationerna. Orsaken måste ligga djupare. Den sammanhänger säkerligen med hela det sätt, varpå landsbygden framlever sitt liv, den sunda, djupa konservatismen i vanor och bruk, hela den av ålder bestående arbetsfördelningen mellan mannen och kvinnan.

Landsbygdens kvinna är ej, som städernas "lyxkvinna", föremål för männens galanteri och tomma artigheter, men hon aktas i grunden mera. På landsbygden existerar "lyxkvinnan" praktiskt taget icke. I den förmögna herrgårdens hushåll såväl som i torparens är husmoderns gärning av stor betydelse. Hennes dagliga tillsyn och arbete i kök och visthus, hennes omsorger om "småkräken", tillvaratagandet av frukt- och köksträdgårdens alster och på så sätt handhavandet av en god del av gårdens ekonomiska förvaltning gör henne till en oundgänglig kugg i maskineriet. Folket skall ha sin mat i

rättan tid, och vad arbete och omtanke endast förvandlingen av gårdens produkter i födoämnen kräver, det kan den husmoder, som i staden betydligt lättvindigare lagar middagen på sitt gas-kök, knappast sätta sig in i. Husmodern i ett lantushåll kan svårligen, om ens alls, ersättas med betalda krafter.

Den jordbrukande befolka kvinnan har i stort sett samma arbetsuppgift nu som i forna tider, och ehuru storiindustrien småningom förändrat mycket i sättet att ordna även lantushållningen, så torde dock proportionerna mellan husmoderns arbete på landet och hennes arbete i staden kvarstå ungefär lika oförändrade i våra dagar som för exempelvis hundra år sedan.

Man lever livet i en annan takt på landsbygden än i städerna. Det skiftande livet i ett stadssamhälle skapar med nödvändighet en mängd mer eller mindre invecklade problem, som måste lösas, om allt skall kunna gå sin gilla gång. Man har icke på landet städernas jäktande, nervösa hit och dit. Man ställes icke där inför vissa dagsfrågor med samma skärpa och påtaglighet. Det händer därför att mången kvinna på landsbygden ställer till sig själv den frågan, när tankarna bringas på kvinnorösträtten: Vad nytta skulle jag ha av politisk rösträtt? Skall icke min tillvaro framflyta på alldeles samma sätt som hittills, även om jag tillerkännes rätten att rösta på riksdagsmän? Vilka intressen har jag egentligen att bevaka?

Vid ett flyktigt ögonkast är man måhända böjd att ge henne rätt. Men låt oss tänka efter. Finns det icke många frågor av den mest genomgripande betydelse för hela folket? Kan det vara landsbygdens kvinna likgiltigt hur nykterhetsfrågan ordnas? Har hon icke under tidernas lopp sett nog av krogliv och vilda suppgiller? Har hon icke varit vittne till att människor måst gå från gård och grund för spritmissbruks skull? Kan det vara henne likgiltigt vilka åtgärder man vidtager i sedlighetens intresse? Rör icke ålderdomspensioneringen varje människa i detta land, och kännas icke dess orättvisor mot kvinnorna lika starkt hos lantbrukarhustrun eller prästfrun eller handelsidkarskan på landsbygden som hos städernas kvinnor? Har hon icke sinne för de genomgripande förändringar i fattigvårdsstiftningen, varom man inom kort går att framlägga förslag? Angå icke folkskolläraekarens löne- och övriga förhållanden alla de många folkskollärarinnorna i Sverige? Kunde icke barnmorskekärens ogynnsamma ställning tarva en förbättring? Och — för övrigt, i många, kanske de flesta hem på landet flyga väl barnen ur boet,

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan I
 Redaktionstid: onsdag och lördag kl. 3—4.
 Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
 Rikstele. 8600. Allm. tel. 147 29.
 Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:
 Pris för 1916 Kr. 1:35.
 Lösnummer 5 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 2 kr. i postanvisning till tidningens expedition.

Där kvinnorna ha rösträtt och där de icke ha det.

Lika lön för lika arbete.

Det nuvarande regeringspartiet i Danmark har nyligen antagit det program på vilket partiet kommer att gå till val första gången efter det den nya författningen trätt i kraft. Vad som särskilt faller i ögat är den plats, som tilldelats de rena kvinnokraven, och hur långt man är beredd att gå för att tillfredsställa den kvinnliga väljarkåren.

"Kvinnan erhåller tillträde till alla offentliga tjänster under tillämpning av principen: lika lön för lika arbete", heter det, och vidare: "Förfoganderätten över makarnas gemensamma bo bör icke principiellt tilldelas enbart mannen. Faderns förpliktelser mot utom äktenskapet födda barn utvidgas, bl. a. genom ändring av bestämmelserna om arvsrätt och namn."

Ökade befordringsmöjligheter.

Finska senaten har ingått till högsta ort med hemställan och förslag till författning angående rätt för kvinna att erhålla lärartjänster vid alla läroanstalter i Finland. Varken generalguvernören eller upplysningsministeriet har haft något att invända mot förslaget, och man kan därför anta, att det inom kort kommer att träda i kraft.

De som få stå tillbaka.

I den svenska pressen läses:

Kvinnliga postföreningen hade söndagen den 21 maj sammanträde och beslöt därvid att göra följande uttalande:

"Kvinnliga postföreningen uttalar ett bestämt ogillande av att regeringen i sin proposition angående krigstidshjälp åt statstjänare genom 2,000 kr-strecket och genom att göra hjälpen beroende av tjänstemännens försörjningsplikt gent emot minderåriga barn utestänger från sådan hjälp hela den del av kåren, som föreningen vill representera, nämligen den kvinnliga tjänstemannakåren, vilken är i alldeles oavvisligt behov av hjälp. Samtidigt uttalar föreningen sin livligaste förhoppning att denna fråga av riksdagen löses i enlighet med den av hr Schotte väckta motionen — detta så mycket mer som föreningen är övertygad om att statsverket kan bära den därigenom uppkommande merutgiften.

när de blivit vuxna. Kan det icke tänkas, att mor såväl som far kan vilja ha ett ord med i laget, när det gäller de lagar och förordningar, som deras egna barn och tusentals andra unga ur hem lika deras vid många tillfällen i livet komma i kontakt med?

Det inträffar numera allt oftare, att mor och far följas åt till vallokalen vid kommunala val. Far vet att hustruns eller den vuxna dotterns arbete är lika nödvändigt för gårdens bestånd som hans eget. Det faller sig mycket snart helt naturligt för honom, att hon kan ha egen uppfattning och egna synpunkter i vad som rör hembygdens kommunala liv. Och om han också med ett godmodigt småleende hör sin hustru eller dotter framlägga skälen även för politisk rösträtt, så skall hans mer vanemässiga än egentligen djupa skepticism snart ge med sig och lämna rum för den lugna och trygga övertygelsen, att så och icke annorlunda borde det vara, och så skall det också bli.

Elsa Alkman.

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- o. utländska nyheter
i alla slags

DAMKAPPOR, DRÄKTER & KJOLAR

till billiga bestända priser. Obs! Beställningsavdelning.

En pionjärs historia.

Motto: The world gives lashē & to the Pioneers,
 Until the goal is reached
 — then deafening cheers

Det är inte alla pionjärer, som i likhet med Anna Howard Shaw hinna att få balsam på de svidande sår samtiden är så nitisk att tillfoga dem, som våga strida för frihet och människorätt. Den skildring hon i sin bok "The Story of a Pioneer" ger av sitt liv är fängslande som ett äventyr från sagans värld, eller från en verklighet ännu underbarare än den fantasien förmår skapa. Hon berättar om föräldrarnas nödvungna övergivande av hemlandet — Skottland — vartill de voro bundna med en gammal mäktig "elans" alla traditioner, för att söka sin utkomst i "den nya världen", ankomsten — efter skeppsbrott och andra farligheter — till hemmet i vildmarken. Modern ensam med sju barn, av vilka det äldsta var 20 år och det yngsta, Anna, 4 år. Fadern hade arbete på annat håll och kunde först efter många månaders förlopp sammanträffa med familjen. Det s. k. hemmet — "farnen" hade fadern kallat det — var ett blockhus med jordgolv och endast öppningar för fönster och dörrar. Under natten måste de tända eldar för att hålla vargarna på avstånd. En annan fara var kringströ-

* Anna Howard Shaw: The Story of a Pioneer. Harper & Brothers Publishers. New York. 338 sid. Pris: 2 dollars.

vande indianer. Modet och rådigheten, som i alla livets skiften karakteriserar Anna Shaw, inskräptes tidigt hos henne genom vildmarkslivets många faror och mödor.

"Min käre fader", skriver Anna Shaw, "hörde till det slags män, som aldrig skulle ha gift sig. För honom var ett ekollon inte bara rätt och slätt ett ekollon, det var en hel skog av unga ekar." D. v. s. att han var opraktisk och olämplig att bära ansvaret för en stor familj.

Det värtaligaste vittnesbörd om moderns liv och strävan att hålla ihop hemmet är bilden av henne (sid. 138 i boken). En uttrycksfullare och mera gripande *Mater Dolorosa* har ingen konstnär ännu frambragt.

Anna H. Shaw är predestinerad till kvinnoaktivitet både genom påbrå och uppfostran och stor intellektuell begåvning. "Påbrå" är på modernet. Hennes mormor var en av rebellerna i den starka religiösa rörelse, som bland olika sekter, kväkare, puritaner och unitariner, bland annat tog sig uttryck i vägran att betala tionde till prästen. År efter år satt den gamla på sin trappa och åsåg hur utmätningsmannen förde bort delar av hennes bohag, utan att hon avstod från vad hon ansåg vara rätt.

Samma stål i viljan visade Anna Shaw, då hon till sin familjs stora förskräckelse talade om sin avsikt att bli präst. Som barn brukade hon predika för träden i skogen, och hon kände, att hon hade talets gåva. Hennes första predikan fick följande notis i en tidning: "En ung flicka vid namn Anna Shaw, sjutton år gammal, predikade i går i Ashton. Hennes verkliga vänner beklaga djupt den bana hon valt." (Åldern var ett misstag; Anna Shaw var, då hon predikade i Ashton, 23 år.)

Efter många svåra och bittra stunder — familjens ogillande, ekonomiska svårigheter ända intill hårdaste svältgräns, försvagad hälsa och därav framkallat missmod — kom äntligen segerns dag. Just genom sina predikningar återvann hon föräldrars och syskons sympati. — "Vår Anna sa ju ingenting som var galet, hon talade varken om helvetet eller något annat", var moderns uttryck, sedan hon fått tillfälle att höra henne, och utmynnade i ett avgjort gillande.

Den, som haft lyckan höra Anna Shaw hålla föredrag, förstår att hennes bok är rik på humoristiska episo-

der och kvicka infall. Det är verkligen påkostande att inte få återge dem. Man tycker sig se hennes ögon glittra av återhållen skrattlust, då hon t. ex. berättar om sin predikan för en samling "squaws", var och en med sin baby i en påse, som hängdes på väggen bakom dem, på krokarna ditsatta för ändamålet. Varje barn hade ett snöre bundet vid handleden och vid detta en bit fett fläsk, som under predikan skänkte de små nöje och njutning. Att en eller annan av ungarna "satte i halsen" och hotades med kvävning, tycktes ej det minsta störa mödrarnas andakt. Det var inte passande att vända sig om, även om ens barn höll på att ge upp andan.

Ett annat komiskt exempel på etikett var, när doktor Shaw — som utom medicine även tagit teologie doktorsgraden — fick tillåtelse att predika i en kyrka i Berlin, då International Council of Women 1904 höll en kongress där. Dr Shaw hade emellertid glömt prästdräkten hemma "som vanligt", och utan denna får ingen präst bestiga en predikstol i Tyskland. Prästen vid kyrkan, där hon skulle tala, erbjöd sig att låna henne sina kläder, men som han var sex fot lång och tjock i proportion, tog den lilla kortväxta doktor Shaw sig så löjlig ut i dräkten, att hon måste avböja anbudet. Saken löstes emellertid på det sättet, att prästen, iförd sin ornat, stod i predikstolen bredvid doktor Shaw, som hade all möda i världen att hålla sig allvarsam. Men polisen var nöjd och reglementet räddat.

Andra episoder från hennes predikverksamhet äro av gripande innebörd, som då hon med hjärtat i halsgropen får en hop vilda sällar veka som barn. Lika väl som hon behövde moraliskt mod, behövde hon fysiskt. En gång, på väg till en kyrka, måste hon för att hinna fram i tid göra en åkfeld på flera timmar genom en tät skog i nattens mörker. Kårsvennens uppförande tvingade henne att hela tiden hålla revolvern på spänn, riktad mot hans rygg. "Om ni talar ett ord eller vänder er om, skjuter jag", hade hon sagt, och han mumlade eder mellan de sammanbitna tänderna, och piskrappen på de stackars hästarna vittnade om att han tog hotelsen på allvar. — Mannens tal till alla han träffade om flickan, som predikar och som skjuter med revolver, skaffade henne en mycket stor ähörare skara.

Sedan doktor Shaw varit präst i Cape Cod i sju år, lämnade hon sin församling för att ägna sig åt kvinno-saken. Hon såg den väldiga kamp, som överallt fördes — för rösträtt, för nykterhet, för sedlig renhet, för social utveckling — och hon kände, att i den armén måste hon inställa sig som frivillig. Och detta — arbetet för kvinnornas frigörelse — kallar dr Shaw sitt *verkliga* arbete.

Hennes prästerliga verksamhet, som de första åren varit synnerligen besvärlig genom en fullkomligt odisciplinerad menighet, som i själva kyrkan kunde råka i våldsamt strid om religiösa spörsmål, fick ett vackert intyg av den värste stridskampen av dem alla, en gammal sjöbuss. — "När jag hörde er predika, syster Shaw, så begrep jag vad ni sa och vart ni ville hän, men när jag hör de här unga herrarna från de teologiska skolorna, så begriper jag inte ett smack, och det tror jag inte Herren Gud själv gör. — När ni först kom till oss" — fortsatte han — "så hade ni många hårda kanter, och vi hade hårda kanter — och så körde vi ihop. Och när ni nu lämnar oss syster Shaw, så är allt så lätt och mjukt som silke."

Ja, medgav miss Shaw, nu är tiden inne att lämna — när allt går väl och är mjukt som silke.

(Forts.)

Frigga Carlberg.

Läf kemiskt tvättfa och pråssa Edra kostymer hos oss och Ni blir belåten.

Örgryte Kemiska

Tvätt- och färgeri Aktiebolag Göteborg

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

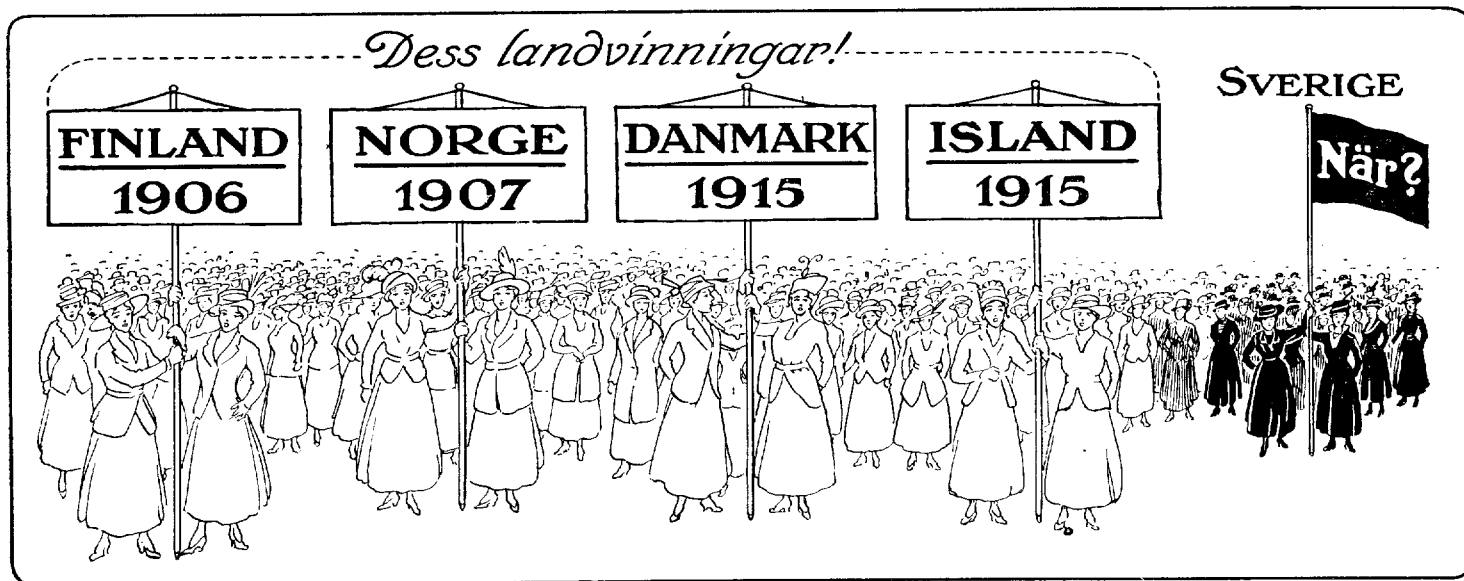
Rikst. 4 29 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

Kvinnans politiska rösträtt i Norden.

För nu jämt ett år sedan tillerkändes Danmarks och Islands kvinnor den medborgarrätt de så länge kämpat för och tågade fram i ledet, där systrarna i Finland och Norge redan stodo. De tågade förbi de svenska kvinnorna — de enda efterblivna i Norden — och att

dessa då ej fingo sluta sig till de övriga ländernas kvinnor, var nog den enda malörtsdroppen i segerbägarn.

Vem kan i detta nu säga oss med vilka siffror det är skall betecknas, då svenska kvinnor få utbyta väntans mörka fana med det frågande "När?",

mot segerns ljusa standar? Kunna vi kvinnor påskynda denna stund? Ja, förvisso. Motståndet måste brytas, och den dag vi stå eniga i rättfärdighetskravet — den dagen sker undret.

Men till dess intet stillestånd, ingen vila, förrän målet vunnits — detta mål,

som blott är medlet att öppna det framtidens land, där arbetet för gemensamma syften, i gemensam strävan, utföres av man och kvinna gemensamt.

Upp till kamp för detta mål!

Frågan om kvinnas valbarhet till landsting

har ånyo varit uppe vid årets riksdag och fallit på Första kammarens motstånd. Förslaget var upptaget i en motion i Andra kammaren av hrr Hallén (soc-dem.) m. fl. tillika med en del förslag till förändringar i bestämmelserna angående kommunal rösträtt. Denna behandlades av konstitutionsutskottet tillsammans med ett par andra motioner — av hrr Kvarnzelius (lib.) m. fl. i Första kammaren och en därmed likalydande av hrr Edén (lib.) m. fl. i Andra kammaren, — som också rörde den kommunala rösträtten. De liberala utskottsledamöterna understödde hr Halléns motion i vad den gällde valbarhet för kvinna till landsting.

Nu är emellertid antalet högerledamöter i konstitutionsutskottet lika stort som antalet av de båda vänstergrupperna tillsammans, vilket gör, att när vänster och höger stå eniga mot varandra — något som ej är ovanligt i konstitutionella frågor — så får lotten avgöra vad som blir utskottets beslut och vad som blir reservation.

Medan lotten denna gång bestände, att de andra krav, varom vänstergrupperna förenat sig, borttagandet av den graderade skalan m. m., tillstyrktes av utskottet, så avgjorde lotten att frågan om kvinnas valbarhet till landsting avstyrktes av utskottet med samma personer som reservanter, vilka dikterat det föregående beslutet.

Utskottet förklarar således endast, att det "finner ej den föreslagna förändringen av något behov påkallad och hemställer förty om avslag å motionen härutinnan". Någon annan motivering förekommer ej.

Huvudintresset vid debatten i kamrarna vände sig huvudsakligen omkring frågan om den 40-gradiga ska-

lans slopande, medan frågan om kvinnas valbarhet till landsting endast flyktigt berördes.

Hr Mauritz Hellberg påpekade dock i Första kammaren efter ett avslagsyrkande av hr Clason, att det är obegripligt, varför kvinnan ej skall vara valbar till landsting, då hon är valbar till stadsfullmäktige i de stora städerna och i denna egenskap utövar direkt rösträtt till Första kammaren. Att döma av tidningsreferaten (de tryckta protokollen över kammarens förhandlingar äro, då detta skrives, ej utkomna) torde ingen högerman svarat på detta vädjande till deras logik.

Våra motståndare tyckas numera, när det gäller utvidgning av kvinnans medborgarrätt, ha övergått till den positionen att endast förklara förändringen ej av behovet påkallad och så säga nej utan att fråga efter några sakska-

Då landstingens huvuduppgift är att sköta länets gemensamma angelägenheter, vilka avse den allmännaushållningen, såsom hälsovård och undervisning m. m., så kan tyckas, att denna uppgift till huvudsaklig del omfattar områden, där man redan erkänt betydelsen av kvinnornas medverkan, varför motståndet på denna punkt är dess mer obegripligt. Inte borde väl den omständigheten, att landstingen välja ledamöter till Första kammaren kunna verka så avskräckande på högern, då det omöjliga kan inverka på partifördelningen inom landstingen, om någon kvinna blir vald, eftersom kvinnorna i alla fall ha rösträtt till landsting. Principen att kvinnan ej bör ha någon politisk rösträtt är, som hr Hellberg påpekade, uppgiven i alla fall, eftersom hon är valbar till stadsfullmäktige i de städer, som ej delta i landsting, utan själva utse ledamot till Första kammaren.

I Andra kammaren bifölls motionen utan votering.

Kvinnorösträtten — en världsrörelse.

1869 är det första verkliga märkesåret i kvinnorösträttens historia. Då erhöles nämligen kvinnorna i dåvarande territoriet *Wyoming* politisk rösträtt, vilken rätt ytterligare stadfästes år 1890, då Wyoming som stat upptogs i det nordamerikanska statsförbundet. Tre närlägnade stater följde snart efter: *Colorado* 1893, *Utah* 1895 och *Idaho* 1896. Härefter dröjde det ända till 1910, innan någon ny stat följde exemplet, men efter detta år har takten varit så mycket raskare. 1910 infördes kvinnorösträtten i *Washington*, 1911 i *Californien*, 1912 i *Oregon*, *Kansas* och *Arizona*, 1913 i territoriet *Alaska* samt (partiellt) i *Illinois*. Detta senare är särskilt betydelsefullt, då Illinois är den första rösträttsstaten öster om Mississippi och omöjligt kan räknas till "västerns halvciviliserade nybyggarestater", dit våra motståndare brukat hänföra de övriga. Vidare ha vi *Montana* och *Nevada* 1914, alltså 8 stater och 1 territorium under loppet av 5 år.

Till kvinnorösträttens landvinningar i Amerika få vi även räkna, att den under de tre första månaderna av 1916 införts i tre av *Canadas* provinser, nämligen *Manitoba*, *Alberta* och *Saskatchewan*.

I jämbredd med Amerika går Australien fram på kvinnorösträttens väg. Först kommer här *Nya Zeeland*, där kvinnorna erhöles politisk rösträtt 1893. Så följde 1895 *Syd-Australien*, 1900 *Väst-Australien*, 1902 *Nya Syd-Wales*, 1903 *Tasmanien*, 1905 *Queensland* och 1908 *Victoria*. Av dessa ha Syd-Australien och Tasmanien även infört valbarhet för kvinnorna. Samma förhållande råder inom det australiska statsförbundet, där kvinnorna 1902 erhöles politisk rösträtt och valbarhet.

Vända vi oss nu till Europa, möta vi där allra först ön *Man*, belägen mellan Irland och England, visserligen hörande under det senare landet, men styrd av sina egna lagar. 1880 erhöles de kvinnliga husägarna där politisk rösträtt, och 1892 utvidgades denna rätt till att omfatta alla kvinnliga skattebetalare.

F. ö. är det de nordiska länderna, som

i Europa gått i spetsen. I *Finland* tillerkändes 1906 politisk rösträtt och valbarhet åt alla kvinnor, gifta och ogifta, som fyllt 24 år och betala 1 mk = 70 öre i skatt. Som n:r 2 kommer *Norge*, där kvinnorna 1907 erhöles politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor, som gällde för deras kommunala rösträtt (denna omfattade de kvinnor, som fyllt 25 år och som själva eller genom sina män betalade skatt för en inkomst av 300 kr. på landet och 400 kr. i stad). 1913 erhöles kvinnorna slutligen politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som män.

Slutligen ha vi att nämna *Danmark*, där kvinnorna 1915 erhöles politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som män. Hit hör även att samma rättigheter samma år tillerkändes kvinnorna på *Island*.

Sedan år 1904 är rösträttsarbetet bland kvinnorna i hela världen organiserat i en internationell kvinnorösträttsallians, *International Woman Suffrage Alliance*. Den bildades 1904 på en kongress i Berlin, och dess ordförande har alltifrån början varit mrs Carrie Chapman Catt, som med aldrig svikande takt och klokhet lett dess öden. Vid den första kongressen voro 10 länder, bland dem Sverige, representerade; f. n. äro rösträttsföreningar i 26 länder och 5 världsdelar anslutna till alliansen.

Även bland männen har bildats en internationell sammanslutning för kvinnorösträtten, *Men's International Alliance for Women's Suffrage*, bildad år 1911 vid rösträttskongressen i Stockholm. Dess ordförande är sir John Cockburn, f. d. premiärminister i Syd-Australien, och 12 länder äro anslutna till densamma.

Til sist kan nämnas att politisk rösträtt för kvinnor är en av programpunkterna även hos de båda stora internationella kvinnosammanslutningarna *International Council of Women* med dess underavdelning i Sverige *Svenska kvinnornas nationalförbund*, samt *Vita bandet*.

Jus Suffragii,

organ för den internationella kvinnorösträttsrörelsen, utkommer en gång i månaden. Pris för helt år kr. 3:60. Redaktion och expedition: 7 Adam Street, Adelphi, London. W. C.

Varför jag anslutit mig till Männens förbund för kvinnans politiska rösträtt.

På den framställda frågan kan jag helt kort svara: därför att kvinnans politiska rösträtt är lika mycket ett behov för männen, som för kvinnorna. Detta av grunder, som Selma Lagerlöf i sin lilla broschyr i frågan alldeles förträffligt framställt, lika sant som klart och fint. Det gamla visdomsordet: det är ej gott att mannen är allena, gäller ej blott om familjen, all kultur fordrar samarbete av man och kvinna. Deras olikhet, andlig såväl som kroppslig, är avpassad just för det samarbetet. Och behovet av detta samarbete blir allt kännbarare, ju högre uppgifter framställa sig för kulturarbetet. Det politiska livet har förr varit man kan väl säga ett grovarbete, därför männens sak som de starkare. I vår tid gäller det även där alltmer livets djupare realiteter; statslivets formväsen, officiellt och konventionellt, kan allt mindre tillfredsställa de berättigade kraven, det behövs större rörlighet, finare hänsynstagande åt alla håll, att inga berättigade intressen bli lidande i sina utvecklingsbehov, friare utrymme för personligheten just i hans arbete i det allmännas tjänst, korteligen mera liv, därigenom större och värdefullare arbetsresultat. Jag är viss om, att denna höjning och förfining av det politiska livet ej kan vinnas utan samarbete av män och kvinnor.

I en svensk församling av enbart män är det sannerligen ingen lätt börda för den, vilken som ordförande känner sig i ansvar för att ärendenas behandling skall ge fullgott resultat, det har jag själv haft riklig och mångårig erfarenhet av. Det ligger något tungt och trött över förhandlingarna — med allt erkännande av deras nationellt solida former — något av osmört maskineri kunde jag säga; det *kan* nog göras ett dugande arbete, men med oproporcionell förbrukning av dyrbar tid och dyrbar arbetskraft. Som i alla dessa kommittéer, över vars arbete nu förspörjes så mycket klagan. Jag har också riklig och mångårig erfarenhet av ordförandeskap i församlingar av män och kvinnor tillsammans, och jag kan vittna, att där friktion och slitningar mindre göra sig märkbara, allt går

När männens röster samla sig till chor,
låt även kvinnornas i sången klinga —
den tro, som frisk i deras drömmar bor,
skall kanske lyfta världens sorgeflor
och våra tvivels gäckeri betvinga!

Maj 1916.

ANDERS ÖSTERLING

lättare och jämnare, ärendenas behandling blir mer intresseväckande och därför ock mer resultatgivande, samt i följd av allt detta arbetsglädjen ojämförligt större. Allt förmåner, som jag ej kan annat än innerligt tillönska även vår riksdag.

Djursholm-Ösby i maj 1916.

Sigfrid Almquist.

f. d. rektor.

Mitt svar på frågan kunde och borde vara nog så långt, men mitt av Eder begärda korta uttalande lyder:

Därför att jag, sedan en gång den förtuffade meningens d. v. s. härvidlag den nedärvda och uppammade fördomens fjäll fallit från mina ögon, ansåg den enkla sanningsplikten bjuda mig att öppet och mera så att säga officiellt erkänna min omvändelse eller rättare mitt uppvaknande.

Jag fann lämpligt tillfälle härtill — att ta steget fullt ut — då i juni 1911 under det stora internationella mötet i Stockholm för kvinnans politiska rösträtt även Sveriges avdelning för Männens internationella förbund för kvinnans politiska rösträtt bildades — genom att såsom medlem ingå i denna svenska avdelning.

Tingstade den 17 maj 1916.

Axel Bolin,

kapten.

Till svar å Eder fråga varför jag anslutit mig till Männens förbund för kvinnans politiska rösträtt, får jag meddela, att detta skett av samma skäl, som skulle förmått mig att tillhöra

en motsvarande sammanslutning till förmån för männens politiska rösträtt, om dessa saknat sådan. Enligt min erfarenhet hava nämligen män och kvinnor lika goda naturliga förutsättningar och samma befogenhet till full medborgarrätt i det samhälle de tillhöra.

Uppsala den 1 juni 1916.

Rob. Hagen,

landskamrerare.

Enär jag i kvinnornas rösträttskrav ser lika mycket en hela samhällets som en kvinnornas enskilda välfärdsfråga, måste jag finna det vara varje medborgares — och sålunda även männens — plikt att arbeta för dess genomförande.

Nu är det visserligen sant, att några av de manliga, politiska partierna på sina aktuella arbetsprogram upptagit även kravet på politisk rösträtt för kvinnorna. Men, då det ju även inom det parti, vilket såsom sådant främst representerar motståndet mot kvinnorösträtten, finnes ett rätt avsevärt antal enskilda anhängare däraf, ligger den tanken ju nära tillhands att söka samla allt detta intresse under en hatt till en utanför partierna stående organisation. I detta syfte tillkom i juni 1911 Männens förbund för kvinnans politiska rösträtt.

För varje särskilt land är frågan om kvinnornas rösträtt visserligen en dess inre politiska angelägenhet, som det kan sköta ganska oberoende av andra länder. Men dess bärande idé, kravet på alla människors fulla erkännande såsom människor, är dock av den art, som ej vet av nationella gränser. Mer än många andra aktuella frågor måste dennas öde ute i världen beröra oss.

Varhelst arbete nedlagts och erfarenheter gjorts på detta område, kommer det även oss till godo.

Den påtagliga nyttan av internationellt samarbete har sålunda lett till bildandet av Men's International Alliance for Women's Suffrage (Männens internationella förbund för kvinnans rösträtt), vilket, som bekant, omfattar största delen av den civiliserade världen. Inom denna sammanslutning synes mig Männens F. K. P. R. ha sin förnämsta uppgift. De svenska männens direkta, aktiva, inrepolitiska arbete har ju sina givna organ i de politiska partierna. Men på det internationella samarbetets område bör vårt lands representant vara ett enhetligt, nationellt uttryck för den sympati för kvinnornas rösträttskrav, som förefinnes inom olika kretsar av Sveriges män, och för denna uppgift synes mig Männens F. K. P. R. med sina rötter inom alla våra politiska partier särskilt lämpat.

Förbundet anslöt sig genast vid sin uppkomst till ovannämnda internationella organisation och har enligt min mening därigenom också träffat det rätta uttrycket för sin huvudsakliga verksamhetsform.

Saltsjö-Duvnäs den 11 maj 1916.

Klas Hedström,

löjtnant, sekr. i Männens F. K. P. R.

På er fråga vill jag svara, att jag ansluter mig till kravet på politisk rösträtt för kvinnor av det enkla skälet, att jag finner det självklart rättrådigt att ge henne samma möjligheter som de manliga medborgarna att göra sina önskningar gällande beträffande samhällets gestaltning. Denna principiella ståndpunkt är för mig den enda hållbara i denna sak. Frågan om det skulle vara till nytta eller skada för samhället, om kvinnan fick politisk rösträtt, hör inte dit. Vad som är nyttigt eller skadligt för samhället är nämligen en fullkomligt subjektiv sak. Jag har aldrig tänkt mig att förmäna mina politiska motståndare bland männen rösträtt, fast deras politiska verksamhet i mina ögon är i hög grad skadlig för samhället. Jag finner intet skäl att re-

En kompromiss.

Av Gurli Hertzman-Ericson.

Det började bli skumt i det stora vardagsrummet, men när fru Alving kom in med kaffebrikan, bådo flickorna, att de för all del skulle få behålla stämningen kvar. Det fanns dock ingenting liknande denna nordiska vårskymning, och lampa ville de inte höra talas om.

Fru Alving smålog, och när hon slagit sig ned i gungstolen, såg hon fyra blonda flickhuvuden avtecknade som silhuetter mot väggytan. Kandidaten satt litet längre bort med lutan i knät. Det hade varit Bellmanssånger och gamla franska visor: "Fjäriln vingad syns på Haga" och "Tu me demands Marie", men nu hade tystnaden fallit över dem alla, kommit sakta och förtroligt som skymningen, vilken lockades fram ur vinklarna i det oregelbundna rummet under takåsen. Endast knarrandet av gungstolens medar och ett sakta skrammel med kopporna tillkännagav, att inte var och en somnat in med sina drömmar.

Ånej, man drömde helst vaken om värvällarna, när man var ung. Fru Alving mindes dem från sitt eget skiftesrika liv, i Normandie och Bretagne och i det första lilla konstnärshemmet i Värmland. För henne var drömmarnas tid slut, och hon, som visste vad

livet kunde bjuda av bittra misräkningar, kände medlidande med dessa ungdomar, som väntade så mycket och till slut måste nöja sig med en bråkdel.

De voro alla fyra lärarinnor vid stadens samskola och det var bland spillrorna av hennes forna välstånd de funnit en lugn och tryggad hemvist. Kandidaten var en släkting, som i och för tillfälliga studier uppehöll sig på platsen.

När klockan led mot sju, reste fru Alving sig och sade med ett ursäktande leende:

— Jag är ledsen att behöva bryta stämningen, men jag måste bort på ett möte.

Hon gjorde inte ens något försök att få flickorna med. Det hade prövats förr, men strandat på deras ungdom och enfald.

Kandidatens cigarrett beskrev en eldcirkel i luften.

— Är det fråga om ett möte i F. K. P. R.? sade han med ett insinuant tonfall.

— Ja.

En av gestalterna reste sig plötsligt ur soffhörnet.

— Då följer jag med.

— Du Lena! ljöd det i korus från tre flickstämmor.

— Ja visst, vad är det för märkvärdigt med det. Jag är gammal röst-

rättskvinna, och vi gör väl sällskap allesammans.

Flickorna tego, men kandidaten, som inte kunde förlika sig med att den sötaste och intelligentaste av flickorna skulle vara anhängare av de moderna idéerna, kunde inte avhålla sig från ett betänksamt:

— Nej men snälla fröken Barkman.

— Jag måste skynda i förväg och ordna en del saker, avbröt fru Alving, men mötet börjar inte förrän åtta, och, snälla Lena, tag påskiljorna och narcisserna med, är du rar. Hon nickade faryväl åt de andra, och kandidaten följde artigt med för att hjälpa på med kappan.

Lena såg sig stridslystet om i halv-mörkret, tills hennes blick föll på de tre kamraterna.

— Att ni har hjärta att låta en gammal kvinna gå och arbeta för era rättigheter, medan ni helt obekymrat sitter kvar och slöar, utbrast hon.

— Arbeta för oss, tack så mycket, vi vill ingen rösträtt ha.

— Varför inte?

— Har du inte märkt, att det finns ingenting, som avskräcker männen till den grad, som när de få veta att en flicka är rösträttskvinna.

— Det var alltså pudelns kärna. Du förnekar gärna ditt eget kön, om det bara gör dig mera tilldragande i männens ögon.

— Det gör jag inte, men det är nu en gång så, att vi har vårt att sköta och de har sitt.

— Och du är tillräckligt ung och dum för att inte inse, att vårt och deras är så sammanblandat, att man inte kan säga var det ena slutar och det andra tar vid. Har inte du, Ragnhild, ofta beklagat dig över att din lön inte räcker till, när du måste skicka hem hälften till din familj. Vem bestämmer över din lön? Män. —

— Men det är alldeles naturligt, att mannen som familjeförsörjare skall ha högre lön än vi.

— O, du kvinnliga ödmjukhet, det måste vara något, som sitter rotat i oss ända från de dagar, då vi som handelsvara överräcktes från fadern till mannen. Är inte du också familjeförsörjare och många kvinnor med dig, som får slita och släpa i det oändliga. Om staten hjälper till med barnens underhåll, det kan jag gå med på, men lika lön för lika arbete är den enda rättvisa normen, när det gäller män och kvinnor. Men det där får vi tala mera om en annan gång, flickor, nu måste jag skynda på. Sitt ni kvar och betänk era synder.

När hon slagit igen tamburdörren, hörde hon kandidatens steg efter sig i trappan.

— Är det ni, fröken Barkman?

— Ja.

sonera på annat sätt, när det gäller kvinnan. Hon skall således ha rösträtt, även om det samhällsideal hon eftersträvar är ett annat än mitt.

Vid sidan av saken kan jag till sist nämna, att enligt min uppfattning mänskligheten skulle ha gott av att ta kvinnan litet mer till råds vid ordnandet av sina angelägenheter. De djupgående olikheterna i mannens och kvinnans tanke- och känsloliv äro naturfenomen av en utomordentlig betydelse. Liksom den enskilde mannen för sin sunda utveckling behöver kvinnan, så behöver också det manliga samhället kvinnans rådslag och inflytande för att bli ett verkligt mänskligt samhälle. Särskilt tänker jag på, i huru hög grad den för mankötet karakteristiska brutaliteten behöver **avdämpas** av kvinnans motsatta instinkter för att ej leda till ödesdigra förvillelser. Den sedan nära två år fortgående djuriska och vansinniga storslakten av jordens äldste människomaterial borde öppna ögonen på litet var för den saken.

Stockholm i juni 1916.

Israel Holmgren,

professor vid Karolinska institutet, direktör över kgl. Serafimerlasarettet.

*

Jag vill härmed framhålla, att motiven för min anslutning till Männens F. K. P. R. ju redan blivit offentliggjorda genom det utprop, som vi (styrelsen) nyligen låtit utsända.

Skulle Ni dock önska ett kortare uttalande, så vill jag mycket gärna stå till tjänst. ---

I den mån jag kan, vill jag arbeta för en snar lösning av frågan om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män, emedan jag anser människens självtagna rätt över kvinnorna vara orättfärdig och sålunda stridande mot sant kristlig anda. Genom människens förnyderskap ha nämligen i otaliga familjer uppstått sådana förhållanden, som bragt dem alla i nöd och elände. Man och hustru skola leva tillsammans som jämställda kamrater. Vid lagstiftning och i allmänhet, när kvinnor ha män till principaler, ha dessa utnyttjat sin makt till kvinnornas nackdel på ett sätt, som ej kan rättvist försvaras.

Kristianstad den 25 maj 1916.

Nils Nordlund,

läroverksadjunkt.

Som svar å Eder ärade fråga ber jag i korthet få anföra:

1) Det synes mig självklart, att tidens utveckling tenderar åt det demokratiska hållet; kanske är detta grundat på yttre nödvändighet, kanske på en humanitetens seger, kanske på båda i förening; i varje fall varken får eller kan kvinnan saknas i denna de breda massornas uppmarsch.

2) De farhågor, som enligt vissas mening skulle bli en följd av den kvinnliga rösträtts genomförande, förefalla mig vara skäligen ogrundade; ännu har aldrig, åtminstone i svensk historia, någon ideell politisk fråga varken satts på dagordningen eller slutförts utan att hava blivit omgärdad med tillräckliga kauteler; säkert kommer den kvinnliga rösträttsfrågan att bli föremål för samma "omtanke", varför det svårigen torde kunna bli tal om någon utvecklings forcering på denna punkt.

3) Det synes mig omöjligt, att den politiska representationen, även sedan kvinnan ryckt in, skulle kunna uppvisa ännu flera underhaltiga representanter för politisk och personlig mogenhet än vad som redan varit fallet t. ex. under sista riksdagsperioden; efter min tro måste kvinnans politiska medlemskap till och med medföra en utrensning av många sådana kvalitativt lägre manliga element, till det helas fördel och nytta.

4) Icke minst det närvarande tidsläget har givit vid handen, att kvinnan är oumbärlig i det moderna samfundet, vid lösandet av alla sådana uppgifter, som fordra mera känslöbetonat intresse och aktivt humanitetsarbete.

5) Slutligen, för att icke säga både först och sist, synes det mig vara en skriande orättvisa, att staten underlåter tillämpa rättfärdighetsprincipen mot en grupp människor i samhället; ett stannande vid en förgången ståndpunkt tyckes mig icke blott vara i högsta grad oförnuftigt, utan rent av strida mot utvecklingens lag såsom sådan.

Malmö den 30 maj 1916.

Teodor Nyström,
läroverksadjunkt.

Till svar å den av Eder utsända rundfrågan om orsaken, varför jag anslutit mig till Männens förbund för

kvinnans politiska rösträtt, har jag ej att meddela något utöver vad som torde ligga i sakens natur och därför bör vara uppenbart för en var: jag har anslutit mig till föreningen i fråga därför att jag anser dess syfte vara samhällsgagnligt och fördenskull förtjäna understöd av alla rättänkande medborgare. Beklagligtvis finns det så många dylika behjärtansvärda föreningsstyften, att den tid och det arbete, som från varje föreningsmedlems sida kan ägnas vart och ett av dem, icke kunna bli synnerligen rundligt tillmätta.

Södertälje i juni 1916.

Jakob Pettersson,
borgmästare,
ordf. i Männens F. K. P. R.

Jag har gått in i föreningen så att säga av samvetsskäl. Det syntes mig som en oomgåelig plikt att på något sätt vittna för denna rättvisa, kanske den allra rättvisaste av alla politiska teorier. De flesta andra stora frågor i det offentliga livet ha så många facetter och ofta lika många lösningar som facetter: de beröra ju i regel intressen, som skifta i innehåll för varje parti och alltså har varje parti med en viss rättvisa sitt *sear* på vart problem. Kvinnorösträtten är däremot ett enda rent och stort plan, den är ett purt mänskligt rättvisans krav, som går ut på människogruppernas särintressen. Och liksom varje annan rättvis idé, även om den i förstörande skrämmer, så kommer den dock i längden att i praktiken verka välsignelserikt såväl för det enskilda landet, som för förhållandena staterna emellan, såväl för familjernas lycka som för individernas utveckling.

Nu är det som bekant en risk för handen, att ett plötsligt införande av kvinnlig rösträtt skulle medföra en riksfarlig övertukt för försvarsfientliga eller försvarsljunta fraktioner. Detta får dock icke hindra oss att erkänna den teoretiskt absolut klara rättvisan i kvinnorösträtts krav, och det får icke hindra oss att hylla en rörelse, som söker och i första hand också bör söka övertyga kvinnorna själva om rätten och skyldigheten att vara vakna, sin *rösträtt* krävande medborgare.

För det praktiska genomförandet av en så gigantisk reformidé som denna

kräves en stor statsmannaklokhets vägar och medel, vilka lekmanen icke kan antyda. Men säkert är *ett* av villkoren för att operationen skall lyckas just *det*, att alla klassers kvinnor äro villiga till att gripa den röstsedel, som bjudes dem och alltså i denna kardinalpunkt äro beredda på de plikter, som den politiska rösträtten medför.

Stockholm den 31 maj 1916.

Johnny Roosval,
docent.

*

Därför att jag för min ringa del velat demonstrera mot den stora orättvisa, som begås mot kvinnan, därigenom att hon vägras rösträtt. Min uppfattning är, att kvinnan har den svårare lotten i livet, och därför bör man underlätta i stället för att försvara för henne att inverka på förhållandena i tillvaron. Hon behöver rösträtten.

En orättvisa kan aldrig vara till nytta för staten. Man hör ofta det resonemanget om den kvinnliga rösträtten, att den visserligen är berättigad sedd från *rättvisans* synpunkt, men ej tillräddig sedd från *statsnyttans*. Jag för min del tror, att en orättvisa *aldrig* kan bli liktydig med statsnytta.

Alby i maj 1916.

K. A. Widegren,
civilingenjör.

Frågan

om politisk rösträtt för kvinnor har i den svenska riksdagen varit föremål för icke mindre än 31 motioner och en kunglig proposition. Den första motionen framlades 1884 av F. T. Borg. Frågan har fyra gånger vunnit Andra kammarens bifall, senast 1914, men ständigt fallit på Första kammarens motstånd.

— Vänta, så få vi sällskap en bit. När de kommit ned på gatan öppnades ett fönster, och ett blont flickhuvud tittade ut:

— Du glömde blommorna, Lena.

— Å tack, så snällt att du kom ihåg dem.

Hon tog emot den stora buketten av narcisser och påskliljor i sina händer.

— Gult och vitt, sade hon, rösträtts färger, solens och renhetens.

— Falskhet och arsenik, svarade kandidaten med en grimas. Hur kan en sådan liten kvinnlig varelse som ni egentligen vara rösträttskvinna?

— Skulle ni inte kunna tänka er de båda begreppen förenade?

— Omöjligt.

— En betänklig begreppsförvirring, sade hon och skakade på huvudet, och ni som annars är en så klok man.

— Hur blev ni rösträttskvinna?

— Jo, det skall jag berätta er. Jag blev det på en stor släktbjudning hemma hos min pappa. Där var en äldre herre, som höll tal för kvinnan, och han fann knappast ord nog uttrycksfulla för att beskriva hennes härlighet. Hon var furstinnan i kärlekens rike och prästinnan i hemmets tempel och allt det där som går så lätt att säga, men är flyktigare än champagneskummet i glaset. Kontentan av hans tal var emellertid, att kvinnan skulle vara i hemmet och inte ute i förvärvsarbetet, och det var mot den nya tidens emancipations-

idéer han ville slunga sin bannstråle. Om ni visste vad kvinnorna log emot honom, och hur de höjde sina huvuden som blommor, när de till slut fattade sina glas, alla utom jag, ty jag hade reda på att just denne man tvingade hundratals kvinnor ut från sina hem till förvärvsarbete i hans fabriker. Jag visste att han tjänat sin förmögenhet på dessa stackars undernärda, blodfattiga kvinnor, som efter sitt tunga dagsverke fick sköta om hem och barn, och jag visste att det var ett blodigt hän allt vad han yttrade.

Därför satt jag som en pinne på min stol, och jag tänkte, att det var bra litet värde med den kvinnlighet, som bara skulle existera i salongerna till människens fagnad.

Ja och så skrev jag in mig i F. K. P. R., vilket hade samma verkan som en bomb i min högkonservativa familj, och för att komma ifrån allt bråk tog jag emot vikariatet här.

Kandidaten stötte sin käpp mot gästena.

— Och nu skall ni arbeta i rösträtten för edra medsysstrar, men är ni så säkra på att de vill ha er hjälp? Ni lämnade tre unga kvinnor efter er där hemma.

— Det är något, som ni män lärt er under er kamp för tillvaron, sade hon, och det är solidaritet. Det återstår oss ännu att lära, men vi *ska* lära oss det.

— Tills en man kommer och virar både er och er övertygelse kring sitt lillfinger.

— Är ni så säkra på den saken?

Hennes ögon blixtrade till.

— Jag har sett det så ofta.

— Det beror på att vi alltför länge levat i ett beroende- och förnedringstillstånd.

— Kallar ni kärleken ett förnedringstillstånd?

— Ja, om den dödar vår känsla av medansvar. Annars vill jag kalla den det högsta av allt.

Det hade kommit en varm klang i hennes stämma, och han tog inte blicken från hennes lilla ivriga, bleka ansikte.

— Men vi fordrar allt av den kvinna vi älskar.

— Varför fordra mer av henne än vad ni själva kan ge. För mig har det alltid stått som något främmande, att "mannens verk och kvinnans kärlek voro fiender av begynnelsen". Ingen man kan tänka sig att för kärleken avstå från sitt livsverk, och den kvinna, som inte glädjes över mannens verk liksom över sitt eget, hennes kärlek binder, i stället för att lyfta, och det är väl ändå uppåt vi måste.

De gingo en stund tysta och stodo plötsligt framför samlingslokalen. Han såg den unga flickan stå där så rank och käck, och det var honom motbjudande att släppa henne just nu.

— Skulle ni inte hellre vilja följa med mig ut på en vandring än att gå in dit. Han pekade på lokalen.

Hon såg upp och rodnade flyktigt, men svaret kom framt:

— Jo, det skulle jag, men det är min plikt att gå dit.

— Där ser ni, sade han med en trött gest, *er* plikt kommer alltid i kollision med *våra* önskningar.

Nu skrattade hon.

— Säg hellre att era önskningar kommer i kollision med *vår* plikt. Vet ni, jag känner en fru, vars man med notorisk noggrannhet fick ett anfall av gikt varje gång hans hustru skulle gå till ett sammanträde i F. K. P. R. Tror ni det skulle falla någon kvinna in att be en man avstå från att gå på ett stadsfullmäktigsammanträde, därför att hon händelsevis hade lust att ta en promenad då?

Han gjorde en sorgglustig grimas, men kunde inte undgå att se logiken i hennes yttrande.

— Låt oss ingå en kompromiss, sade hon ivrigt, ni följer med mig in på mötet, och sedan följer jag med er på en promenad.

Han såg olustigt bort mot den röda byggnaden, där människor började strömma in.

— Kvinnans list... mumlade han, men följde henne genom entréen.

Vad han inte kunde förstå.

Samtalet avstannade så småningom, och var och en försjönk i egna tankar. Till slut började han igen:

"Kan du inte förstå att ni äro löjliga? Där har världen gått sin gilla gång under årtusenden, där ha männen under ständigt misslyckande förgäves strävat efter, att göra tillvaron här på jorden något så när dräglig för alla dess bebyggare, och så skall ni komma och säga, att bara kvinnorna få rösträtt, ha vi paradiset här."

"Ja", sade hon och skrattade, "varför skulle ni inte ha rätt att tro, efter allt det du kallar ert misslyckande, att det är vi, som sitta inne med hemligheten om de samhällsliga lyckomöjligheterna? En sådan självöverskattning gör vi oss emellertid icke saker till. Vi äro bara övertygade om att en av anledningarna till ert misslyckande ligger däri, att ni glömt fråga den ena hälften av mänskligheten, kvinnorna, om deras mening i denna sak."

"Du försöker komma undan", sade han. "Kan du förneka, att ni alltid i föredrag och skrifter i främsta rummet argumentera med kvinnorösträttens välsignelsebringande verkan för samhället?"

"Varför skulle jag förneka det? Vi ha sett nog av det elände, ni icke kunnat få bukt med, för att längre kunna stå överksamma. Och vi är övertygade om att om inte annat så just det, som vi brukar kalla vår enda och naturliga uppgift här i livet, gör oss lämpade att föra fram en del nya synpunkter i samhällsarbetet."

"Men därifrån är det långt till ert utlovade paradiset", invände han.

"Vem har talat om paradiset? Den överdriften får stå för våra motståndares räkning. Betyder vår medborgarrätt bara ett tuppffjät fram i riktning mot bättre förhållanden för de många, då är den ur samhällets synpunkt fullt berättigad."

"Nåja", sade han, "låt vara! Men vad förstår ni förresten av andra frågor än dem, som röra kvinnor och barn?"

"Kära du", svarade hon, "även om vi, vilket ju icke kan vara alldeles utslutet, skulle förstå oss på något annat än det, som rör kvinnor och barn, så är det väl knappast så oväsentligt för ett samhälles väl, hur dess kvinnor och barn har det. Många av er anser ju fortfarande kvinnorna vara nationens dyrbaraste egendom, och barnen plägar ni ju alltid vid högtidliga tillfällen kalla framtidens hopp."

"Försök inte glida undan igen", genmälde han ivrigt, "nu nalkas vi ju frågans innersta kärnpunkt. Erkänn att det är av egoistiska motiv, det är för er egen skull, som ni så ihärdigt eftersträvar den makt, som ändå valse delu innebär. Det är för att kunna göra det bra och bekvämt åt er själva."

"Ack ja", sade hon, "och om nu så är, hur mänskligt! Men tänk å andra sidan efter! Begära vi i själva verket så orimligt mycket? Vi födas liksom ni utan vår egen förskyllan, och vi äro liksom ni underkastade livets alla lagar. Vad från er egen natur egentligen avvikande ligger det i vår strävan att även åt kvinnorna, icke åt det lilla fåtalet utan åt flertalet, ge möjligheter att leva sitt liv under något så när gynnsamma förhållanden?"

"Ja", vidtog han, "jag kan kanhända ur denna synpunkt förstå de kvinnor, som blivit illa åtgångna i kampen för tillvaron, förstå att de spontant omfatta en sådan här idé och i dess realiserande se enda utvägen ur de svårigheter, som tyngt dem. Men vad jag inte kan förstå", fortfor han, "det är en sådan kvinna som du. Jag har ju sett dig

från barndomen, jag vet i vilka lyckliga förhållanden du vuxit upp, för dig har livets skarpa stötestenar aldrig funnits till, och nu öser man och barn med givmilda och ömma händer över dig den mogna ålderns lycka. Du äger allt vad en människa kan begära. Vad har du då med denna sak att göra, vad kommer dig kvinnornas medborgarrätt vid och vari ligger förklaringen till att den har blivit dig ett sådant livsintresse?"

Hennes ljusa, öppna drag hårdnade till.

"Vet du", svarade hon, "dina ord erinrar mig om en gammal bok jag brukar läsa ibland. Den handlar om upphävandet av negerslaveriet och livegenskapen. Och där citeras framstående mäns ord om det meningslösa och okloka i detta upphävande. Hur lyckliga voro icke negrerna och de livegna! De hade ju bara att nöjda och belåtna leva i de förhållanden deras ägare, dem oåtsporda, ordnade för dem. Som fria skulle de aldrig kunna få det så lugnt och bra."

"Ja, men kom ihåg vad det här var fråga om", tog han ivrigt i. "Här gällde det inte i främsta rummet, om de skulle få det bättre eller ej, här gällde det erkännandet av deras mänskliga rättigheter, här gällde det framförallt ändringen i hela deras ställning, här gällde det att upphäva just det, som betydde för dem ett förnedrande särmerke, som kännetecknade dem som

mindrevärdiga individ, här gällde det helt enkelt ett rättfärdighetskrav."

"Ja, tänk det", sade hon.

Han stannade plötsligt.

"Nu narrade du mig i en fälla."

"Ja, men det var icke jag, det var dina starka rättfärdighetsbegrepp, som ledde dig i den."

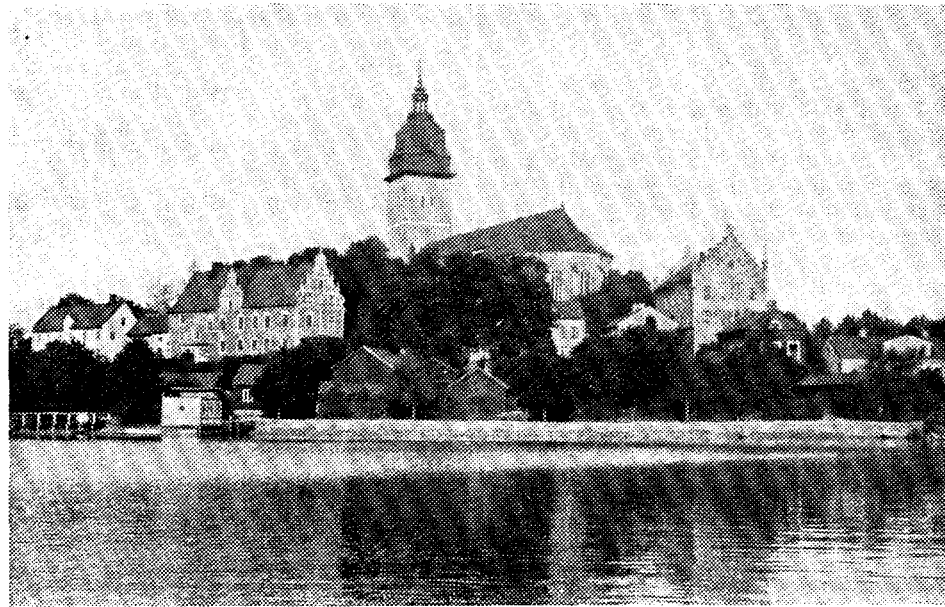
De hade nått grinden till hennes villa. "Helt rätt ger jag dig inte ändå", sade han.

"Det vet jag ju", svarade hon, "men jag skall i stället i vår gamla vänskaps namn uppenbara en hemlighet för dig. När en gång din lilla dotter blir vuxen och kommer ut i livet, skall hon få dig att inse hur rätt jag har. Ty för din kärleks skull till henne kommer allt, som träffar henne, att ändå kännbarare träffa dig. Och den kvinna är ännu inte född, som inte någon gång i sitt liv bitert och hårt fått eller får erfara trycket av kvinnornas ställning."

"Nu kommer du in på personligheter", sade han och skrattade, "då är det bäst vi slutar."

"Ja, men till allvarligt begrundande på hemvägen" genmälde hon, "vill jag som punkt och slut ge dig ett berömt citat från mer än hundra år tillbaka: Antingen har ingen människa medborgerliga rättigheter eller också hava alla det. Och den som röstar emot en annans rätt på grund av dennes olikhet i religion, kön eller ras, har från denna stund avsvurit sig sin egen rätt."

Karin Fjällbäck-Holmgren.

Där sommarmötet hålles.

Strängnäs är en av Sveriges äldsta städer. Om namnets härledning finnas olika tydningar. En av dessa förmenar, att namnet kommer av det götiska ordet *Stringa* eller *Strengia*, som betyder offerlöfte, och *Heit* näs eller udde, tydande på platsens egenskap av ett vitt beryktat offerställe under hednatiden.

Stadens första privilegier äro utfärdade av konung Magnus Smek år 1336. Dess historia, kan man säga, är dess biskopars. Bland dessa nämnas oftast den lärde, och för sin insats till bydens och kyrkans fromma, beprisade biskop Conrad Ragge eller "Biskop Kort", som han mestadels benämnes — om honom och hans makt och myndighet berättas många sägner. Så märkes biskop Laurentius Paulinus Gothus, förmedlaren av Gustaf Adolfs skapelse Strängnäs gymnasium, samt Eriens Emporagrus, som i sin förklaring av Luthers katekes vid det tionde budet inrangerade hustrun som "det förnämsta *stycket* av mannens lösören eller rörliga egendom". Vilket föranledde Karl X Gustafs änkedrottning att ut-

verka ett förbud mot den kätterska bokens spridning.

Stadens historia är också dess domkyrkas. Lektor Isak Fehr uppgiver i sin beskrivning över densamma, att den uppfördes delvis genom frivilliga gåvomedel. Bland gåvobreven finns t. o. m. ett brev från norska biskopar av år 1286 om 240 dagars avlat för botgörare, som bidraga till Strängnäs' domkyrkas byggande eller prydnad. Kyrkan invigdes 1291, men drabbades av eldsvåda invigningsdagen "genom ovarsamhet med de heliga vaxljusen".

I kyrkan finnas kunga- och furstegravar. Bland dessa konung Karl IX:s med gemåler och barn. Sten Stures sarkofag är placerad i högkoret.

I Strängnäs valdes Gustaf Eriksson Vasa till konung i det rum i gymnasiehuset, som numera utgör läroverkets bönstall.

Strängnäs har många gånger avbränts. Senast 1871, då en stor mängd gamla hus jämnades med jorden. Besökande ha ej svårt att skilja på det nya och gamla härvidlag. De kunna

De svenska kvinnornas fjärde allmänna rösträttsmöte äger rum i Strängnäs

den 17 och 18 juni med början på lördagen kl. 10 f. m. i Blåbandsföreningens lokal. Mötet pågår även på eftermiddagen. På aftonen är gemensamt samkväm på Stadshotellet.

Söndagens program upptar musikstund i Domkyrkan kl. 2 e. m., friluftsmöte i Långbergsparken kl. 5 e. m., och därefter besök vid Södermanlands läns lanthushållsskola, Benninge, där te intages och mötet avslutas. På friluftsmötet kommer utom redan annonserade talare även ordföranden i Männens F. K. P. R. i Kristianstad kyrkoherde August Bruhn att tala. Måndagen den 19 juni kl. 10 f. m. sammanträda F. K. P. R:s styrelsemedlemmar i Blåbandsföreningens lokal.

Lustresa till Strängnäs.

För dem som vilja deltaga i den lustresa, som Stockholms F. K. P. R. anordnar till sommarmötet i Strängnäs, söndagen den 18 juli, meddelas att ångfartyget Tynnelsö avgår från Munkbrohamnen kl. 9 f. m. och återkommer omkring kl. 11 e. m. För dem, som så önska och på förhand anmäla sig, anordnas middag på båten mellan konserten och friluftsmötet, till ett pris av 2 kr. Biljetter å 3 kr. tur och retur tillhandahållas på Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, alla vardagar mellan 12,30—4,30 e. m. Från och med tisdagen den 13 juni även i Allm. tidningskontoret, Gust. Ad. torg, och i Folkets hus kiosk.

lätt förvissa sig om huruvida smak och pietet fått råda vid stadens återuppbyggande.

Om dess fagra läge mellan skog och sjö, inbäddad som den är i grönska sommartid och ofta prunkande i rimfrostig prakt vintertid, finnes endast en mening.

I övrigt skattar nu gamla Strängnäs i mångt och mycket åt en ny tid. Icke minst på det yttersta i dessa dagar, då Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt samlas till möte här. Vi finna samlingsplatsen så lämplig, ty vi hylla frihetsskalden, Strängnäs-biskopen Thomas. Vi känna alla igen hans frihets-sång, ofta sjungen av manliga röster. Sista strofen lyder ju så:

Ty frihet är det bästa ting,
Där sökas kan all världen omkring.
För den henne rätt kan bära,
Och vill du vara dig själver huld,
Du älske frihet mer än guld,
Ty friheten följer ära.

Augusta Widebeck.

Ellen Ahlberg

6 STUREGATAN 6
STOCKHOLM

Allm. Telefon 127 76.

Stort lager av
Borstar, Kammar, Tvål, Parfymer m. m.

A. P. ANDERSSONS MÖBELAFFÄR

STOCKHOLM

Gamla Kungsholmsbrogatan 26
(andra huset från Drottninggatan)

Stort lager af finare och enklare

MÖBLER

i ek, mahogny, valnöt samt andra
träslag äfven målade, till billigaste priser.

Allm. Tel. 114 10 Riks Tel. 65 05

Advokat EVA ANDÉN

JURIS KAND.

Kvinnliga Juridiska Byrån

Vallingatan 18 - Stockholm C.

Rättegångar o. juridiska uppdrag av alla slag.

KL. 10-4.

Riks tel. 7576.

Allm. tel. 18336.

E. o. Hovrättsnotarien

ELISABETH NILSSONS Advokatbyrå

Södergatan 14, Malmö

Tel. 6137

Rättegångar och Juridiska uppdrag av alla slag.

Riks 25 50

Allm. 62 96

La fleuriste
Kgl. Hofblomsterhandel

Malmorgsgatan 6, Stockholm

Den kvinna,

som ej lär känna sitt eget köns strider och målet för dess strävanden, lever utanför kulturen. Hon vet ingenting om en av mänsklighetens största frågor, kvinnofrigörelsens historia. Men att göra detta under en tid med så rika möjligheter till förvärvande av vetande som vår är ovärdigt och ned-sättande. Gör du anspråk på att följa med din tid, så fullkomna dig genom ökat vetande på det område, som borde ligga varje kvinna om hjärtat. Genom kvinnornas egen tidning *Rösträtt för Kvinnor* får du den upplysning i vars ljus du förmår avläsa tidshändelsernas betydelse. Du får framför allt upplysning om din egen ställning i samhället som kvinna.

Prenumerera på *Rösträtt för Kvinnor* och sprid den bland dina bekanta. All prenumeration sker genom posten. Pris för helt år kr. 1: 35.

BIGGE JOHANSSONS

Manufaktur- & Herrekliperingsaffär

FALKENBERG

På lager finnes bl. a.: **Damkappor och Damregnkragar, Damkapp-, Dräkt-, Klädnings- och Blustyger, Paraplyer, Handskar, Vantar, Korta varor, färdiga Täcken, Filtar, Underkläder, Strumpor m. m.**

HONUNG

garanterad **ren** till salu billigt genom

H. B. CORELL.

Ensamförsäljare i Stockholm med omnejd för
Malmö Honungsförsäljning Riks 57 09.

Varför skola kvinnorna ha rösträtt?

Därför att rösträtt är varje medborgares rätt i ett land med allmän rösträtt.

Därför att kvinnorna räknas som medborgare, då det gäller att betala skatter och lyda lagarna, och således böra räknas dit även i övriga avseenden.

Därför att grundlagens ord »svenska folkets urgamla sätt att sig själv beskatta» logiskt förutsätter att med skattegårdens följer del i självstyrelsen.

Därför att riksdagen, medlet för svenska folkets delaktighet i riksstyrelsen, ej representerar hela folket, så länge kvinnorna äro uteslutna.

Därför att mannens politiska representantskap för kvinnorna är en **självtagen** rätt, då kvinnorna aldrig blivit tillfrågade om hur de ville bliva representerade, än mindre uppdragit detta åt männen.

Därför att det är lika oegentligt, att män utan uppdrag lagstifta för kvinnor, som det vore, att kvinnor utan uppdrag lagstiftade för män.

Därför att det icke är en kulturstat värdigt att jämställa alla kvinnor med sådana män, som förvällat att de blivit medborgarrätten förlustiga.

Därför att rösträtten **uppfostar** och utvecklar och att det **oansvariga** inflytande inom politiken, som kvinnorna må kunna skaffa sig, i längden är till skada såväl för landet som för dem själva.

Därför att kvinnorna behöva större möjlighet att skydda hemmen samt mödrarnas och barnens rätt.

Därför att samma utbildningsmöjligheter måste beredas såväl kvinnlig som manlig ungdom. Den ekonomiska utvecklingen tvingar båda ut i kampen för tillvaron, och båda böra vara lika rustade för densamma.

Därför att det är ett rättfärdigt krav, och det rättfärdiga blir också det för staten gagneligaste.

ELLEN HAGEN.

I telefon.

En morgon ringde telefonen på en av våra kvinnliga advokatbyråer. Innehavaren av byrån, e. o. hovrättsnotarie, svarade. Telefonfröken: — Träffas notarien A? Fröken A.: — Ja, det är jag. — Det var notarien A. — Ja, det är jag. (Snopet.) — Jaså, Stockholm ringer om några minuter.

Om en liten stund, en ny signal: — Personligt samtal till notarien A. — Tack. Stockholmstelefonisten: — Personligt samtal till notarien A. — Tack. — Det var till notarien A. — Ja, det är jag. — Det var notarien A. — Ja, fröken, det är jag. — Hör ni då inte människa, det — var — till — notarien — A.

(I förtvivald och trött ton.) — Ja, snälla fröken, jag är personen ifråga, att jag är kvinna, det kan jag ej hjälpa, men ni kan ju försöka tro mig.

Rösträttsbrevet för dagen.

Några ord till vänner och motståndare

är titeln på L. K. P. R:s nyaste flygblad. Författare är fru Elsa Alkman och priset är 5 öre pr st. eller 4 kr. pr 100 ex. Rekvisitioner ställas till Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, Stockholm, där ett rikhaltigt lager av rösträttslitteratur, rösträttsbrevkort och andra agitationsartiklar tillhandahålles.

Organisationens betydelse.

Rastus var namnet på en oxdrivare, som med stor skicklighet använde sig av sin långa piska. En dag vandrade han framåt vägen i sällskap med några andra män och begagnade då tillfället att visa sin stora färdighet. Han snärtade bort skalbaggar och riskvistar från staketet, och när de gått ett stycke till, drev han med snärten av sin piska ut en humla från hennes vilostad i en blomma. Efter en stund kommo de till ett valnötsträd, och på en av grenarna hängde ett getingbo.

— Se där, Rastus, ropade männen, slå ned getingboet med din piska.

Men kvick som tanken svarade Rastus: — Nej, pojkar, dem vågar jag mej inte på, de ä *organiserade*.

Stöd arbetet för kvinnornas medborgarrätt genom att ingå som medlem i närmaste rösträttsförening! För närvarande finnas i Sverige 216 rösträttsföreningar, sammanslutna till Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt med högkvarter i Stockholm, Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, där Landsföreningens sekreterare träffas dagligen kl. 1-3 e. m. (utom under juli-aug.). Rösträttsbyrån är öppen alla dagar kl. 1/2 1-1/2 5 e. m. (under sommaren kl. 1-4 e. m.) Allm. tel. 14729, Rikstel. 8600.

Res till Motala!

Bekväma tåg, båt, bil- och skjutsförbindelser med Vadstena, Omberg, Ulfåsa, Bjälbo, Medevi och Karlsborg.

VARAMOBADENS Turisthotell o. strandbad. Anna Söderberg.

LINDELIDS Pensionat. 15 min. fr. staden. Högt läge. Nära strandbad. Signe Andersson.

PRIVAT-HOTELLET. Hemtrevligt. Matilda Johansson.

STADSHUSETS Matsalar. Amanda Wirff.

GÄSTIS Nykterhetsrestaurang. Anna Hydén.

Vid **BORENSHULTS fem slussar.** Kaffeservering. Emma Johanson.

WILHELMSSONS Kafé och matsalar rekommenderas.

ELSA UHRS Hembageri Drottninggatan 9.

ELLEN NYBERGS Charkuteriaffär

FIRMAN HILMA GUSTAFSSONS Mejeriaffär.

CLARA BRATTS Mejeriaffär Medevigatan 9.

HEMKOKTA KARAMELLER. Fru Löf.

MARTA ZETTERBLAD, Manufakturaffär. Stora Torget.

ALEXANDRA OLSSON & Co, Manufakturaffär.

ANNA M. LAGERQVIST, Manufakturaffär. Rekommenderas.

DAMSKRÄDDERI, Kungsgatan 39. Elin Johansson.

ALMA CARLSON, Damskrädderi Drottninggatan 4.

FOTOGRAFIATELIER. Foto-artiklar för amatörer. Ester Grönberg.

EDIT ANDERSSON, Sjukgymnast.

ANGE RETZIUS-EKVALL Ex. sjukgymnast Medevitullen.

DAMFRISERING, Ansiktsbehandling. Stora Torget. Anna Holmkvist.

DAMFRISERING, Kungsgatan 24. Telefon 309 två sign. Karin Svensson.

Östergötlands Goodtemplares Sommarting.

Bondebacka den 2 Juli. Föredrag av Ella Billing och Dr Anton Karlgren. Sång och Musik.

TOMT TILL SALU.

Högt läge invid Motala med utsikt över åsar och vikar, över Vättern till Västergötland, till Vadstena och Omberg. Upplysningar genom »Västra Östergötland».

HUS TILL SALU.

Lämpligt till pensionat eller kafé o. matservering. Vid Göta kanal. God affär!

Fru Hulda Ahlstrand
Motala Verkstad.

KOOPERATIVA LIV

försäkrings-**FOLKET** beviljar liv-
anstalten **FOLKET** försäkringar
alla slag. Adress Box 233. Bliv ombud!
H. K. VASAGATAN 6.

Insätt Edra besparingar
i A.-B. NYA BANKEN.

A. WAHLGREN

SLAKTERI & CHARKUTERI

15 B Nybrogatan 15 B

Riks 3054. Allm. 8880 & 23052

FILIAL:

17 Storgatan 17

CHARKUTERI

Riks 8194 Allm. 8865

Till landsorten ferm expedition.

Södertelje-Tidningens tryckeri

rekommenderas. Allt slags tryck utföres väl
och billigt. Annonsera i Södertelje-Tidningen,
stadens och ortens bästa annonsorgan! Pris
pr mm. 5 öre före, 4 öre efter texten.

Red. och utgivare O. DEHN
R. T. 23. A. T. 231.

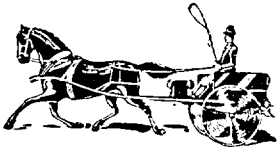
Kakelugnar

i en mångfald stilarter och färgnyanser.

Katalog på begäran franco.

AKTIEBOLAGET ARVIKA KAKELFABRIK

Rikstelefon 61.

Arvika Vagnfabrik, Arvika.

Sveriges största fabrik
för tillverkning av
alla sorters lyx- och
arbetskäddor
Uställning: David
Bagaregata 1, Sthlm.
Priskurant på begäran.
Rikst. Arvika 87,
Sthlm 4544.

Begär priskurant även å Kullageraxlar.

LÖÖFS HOTELL
ARVIKA

rekommenderar sina

18 RESANDERUM MED TELEFON

1STA KLASS MATSALAR & CAFÉ

BILLIGASTE PRISER

Vördsamt Maria Löf.

Hultkrantz Renoveringsateljé
ARVIKA

Rikstelefon 241.

Köper och säljer: **Konstverk, Möbler, Antikviteter**
av olika slag sasom Silver, Porslin,
Tenn, Koppar m. m.

Om hr Hultkrantz' ateljé skriver författaren
Nils Lago-Lengquist följande:

En mera ovanlig representant för den
speciella art av konstskicklighet, som be-
står i att på ett värdigt och pietetsfullt sätt
aerställa gangna tiders möbler och hus-
geråd, är Karl Hultkrantz i Arvika. I sin
där öppnade renoveringsateljé är han i till-
fälle förete en del ypperliga prov på det
omdöme och den konstskicklighet, med vilka
han i sitt arbete gar tillväga.

Hr Hultkrantz, som i stor utsträckning
köper och säljer typiska alster av allmoge-
konst och slöjd, har själv betydande sam-
lingar av delvis mycket värdefull art. Ett
stort antal skap, kistor och antika byråer
förtjänar särskilt uppmärksammas. Det är
lätt förklarligt, att antiksamlare och känn-
nare stå i livlig kommunikation med hr
Hultkrantz, och att bland andra orter även
Stockholm har kommit att inom sig gömma
många gedigna föremål, vittnande om det
konstsinne och den naturliga smak, som
sedan urminnes tider hemtama i Värmland
nu synas komma att gå en ny renässans till
mötes.

Norra Bosättningsaffären

21 NORRTULLSGATAN 21
2:dra huset från Odenplan.

Lager av

Glas-, Porslin- o. Husgerådsartiklar.

Allm. Tel. 15353.

HOTELL VICTORIA

Norra Smedjegat. 14, (Hörnet av Herkulesg.)
Stockholms äldsta, billigaste och mest välkända
privathotell. Tyst och fridfullt läge strax vid
Brunkebergs- och Gustaf Adolfs torg. Elek-
triskt ljus o. telefon i rummen.

Vördsamt Fru Greta Schubert.

Post- o. Telegrafadr. HOTELL VICTORIA. Riks 53. Allm. 6657.

Damfriseringen

48 ODENGATAN 48

Rekommenderar sin kamning och ondulation
m. m.Brudklädsel arrangeras smakfullt och billigt.
Kamning i hemmen.

Vördsamt

ANNA TROLLE.

A. T. 12920.

FRU HEDENSKOGS

Privata Förlossningshem

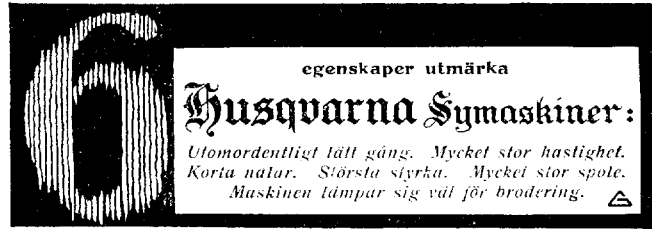
TROLLHÄTTAN

Rikstel. 145

HELFRID JOHANSSON

FÄRG-, KEMIKALIE- & PARFYMAFFÄR - Birger Jarlsgatan 29, Stockholm

Väl sorterat lager av Sjukvårdsartiklar, Kammar, Speglar, Borstar, Hår- & Munvatten, Hand-
cremer och Tinkturer, Tvål, Såpa och alla slags Putsmedel.
Telefonorder exp. omgående. Rikstel. 685. Sthlmstel. 8318.

egenskaper utmärka

Husqvarna Symaskiner:

Utomordentligt lätt gång. Mycket stor hastighet.
Korta nalar. Största styrka. Mycket stor spole.
Maskinen lämpar sig väl för brodering.

S:ta Birgitta=Skolan

Regeringsgatan 19-21, Stockholm

Rikstel. 14108.

St. Tel. 5190

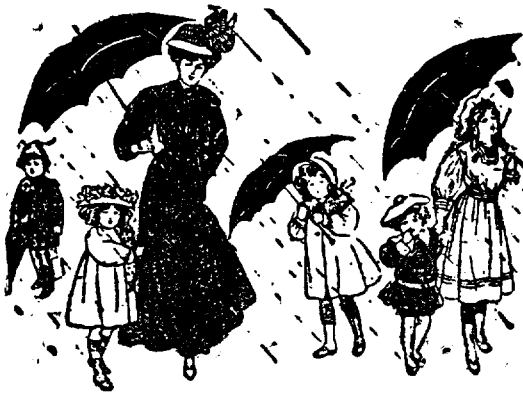
Undervisning i klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Knyppling, Spets-
söm och Filet ancien, monteringar m. m.

Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken Elisabeth Thorman. OBS! Betyg efter genom-
gången kurs. Prosp. på begäran. Anmälningar till höstterminen dagl. 10-5.

Specialité: Handsydd franska underkläder och bebutstyggar. Försäljning av: Textilarbe-
ten, akta Spetsar, Broderier, Barnkläder, Linne- och barnkläderutstyrlar, Käthe Kruse-dockor.
OBS! Ej att förväxla med annan skola med liknande namn.

Emmy Kylander

elev av Worth o. Bernhard, Paris.

Nyheter för Våreni Parasoller, Paraplyer
& Käppar

nu inkommet i

LOTTEN LJUNGSTRÖMS
PARAPLYMAGASIN

Drottninggatan 73 A.

OBS! Ett parti PARASOLLER sedan
förra året bortslumpas till halva priser.**S. OLOFSSON**

BOK-, MUSIK- & PAPPERSHANDEL

Fullständig sortimentsbokhandel

SKOLBÖCKER Skriv- och ritmaterialier. Kontors-
böcker, Album, Ramar, Tavlör m. m.

27 GÖTGATAN 27

STOCKHOLM

Allm. Telefon *3273.

Rikstelefon Sö. 122.

JÄMTSLÖJDS-LOTTERIET

i ÖSTERSUND

Jämtslöjds förening för kulturella mål permanenta varulotteri.

Dragning den 15:e, 18:e, 21:e, 24:e årligen.

Största vinstmöjligheter! Gedigna vinster!

Lottpris 2 kronor. Driftiga kollektioner med goda referenser antagas.

För resande, som besöka Östersund
rekommenderas**Jämtlands Hemslöjdsförsäljning**

Prestgatan 40.

Där kan också fås upplysningar om sevärd-
heter m. m. Ävenså rek. Fornvallen Jämtli,
belägen å naturskön plats strax utanför staden,
där även servering förekommer.

Skånska Handsmagasinet

Etablerad 1819

42 JÄRNTORSGATAN 42

Allm. Tel. 14163

Väl sorterat lager av in- och utländska Handskar
och Vantar.

Parfym- och herrekliperingsartiklar m. m.

Medlemmar i F. K. P. R. erhålla rabatt.

Gynna Rösträtt för Kvinnors annonsörer!

Stockholm, Ivar Heggströms Boktryckeri A. B., 1916.

Brösthållaren "Charmant"

Vit batist Kr. 2.10 Vit tyll Kr. 3.-
d.o. 2.50 d.o. 3.75

Till landsorten mot postförskott + porto.

BUTTERICKS MÖNSTERAFFÄR
Drottninggatan 57, Stockholm.

Rikstel. 1726.

Allm. Tel. 14 10.

